View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk
brought to you by CORE
provided by Istanbul Sehir...

152-0295

AÇI

Mümtaz Soysal

DİKİLİ AĞAÇ

OĞULLARI konusunda dolaşan dedikoduların sinirlendirdiği Semra Özal, "Efe ve Ahmet hakkındaki söylentilerin asılsız olduğunu, iki oğlunun da dikili bir ağacı bile bulunmadığını" söylemiş.

Cumhurbaşkanı'nın sayın eşi, böylelikle, Türkiye'nin önemli sosyal sorunlarından birine dokunmuş oluyor: Dikili ağaçları olmadığı halde bütün ormanlar kendilerininmiş gibi çarpıcı bir yaşam sürdüren çocuklar sorunu.

Çevreniz bunlarla doludur. İstanbul'un Bağdat Caddesi'nde, Ankara'nın Çankaya sırtlarında, Türkiye'nin sayılı yazlık ve kışlıklarında onlara rastlarsınız. Altlarında son model hızlı ve pahalı arabalar, lüks yatlar, yanlarında renkli ve alımlı insanlar... Baba parasıyla sefa süren bir genç azınlık.

Ama, galiba, Özal mahdumlar bu çok harcıâlem gençlikten, Tanzimat romanlarından beri alışılagelen "beyzade" tipinden farklı bir kategori oluşturuyor: Yine dikili ağaçları olmadığı halde iş çevrelerinin ön saflarında, baş döndürücü zirvelerinde ve tehlikeli kıyılarında bir Rockefeller rahatlığıyla dolaşan genç insanlar topluluğu.

Batılıların "yuppi" dedikleri tip deseniz, tam o değil; çünkü bu etiket, daha çok, iş yaşamının basamaklarında kendi emekleriyle çabuk yükselen, giyimleriyle, tavırlarıyla gösterişli bir çağdaşlık sergileyen genç insanlar için kullanılıyor. Müthiş girişken, biraz küstah, hayli fiyakacı.

OYSA, Türkiye için bir "sosyal", hatta "siyasal" sorun olmaya başlayan genç işadamı tipi, daha doğrusu genç işadamları arasında göze batmaya başlayan yeni tip, onlardan farklı.

Belki, ortak özellik olarak yine şundan söz edebilirsiniz: Bunlar da geniş hayal gücü isteyen, alışılmış olmayan, dolayısıyla büyük riziko payı taşıyan girişimler peşinde koşuyorlar: Geniş çaplı borsa spekülasyonları gibi, kökü dışarıda uydulu televizyon şebekeleri gibi, değişik yaklaşımlarla oluşturulmuş havayolu hizmetleri gibi

Hatta bir başka ortak özellikten bile sözedilebilir. Bunlar da gösterişli, çarpıcı, imrendirici yaşamayı seviyorlar.

Ama, önemli bir fark var: Başarılanlar, kişisel emek, çaba ve beceriden daha çok, ülkenin özelliklerinden olan nüfuz, kayırma, sır sızdırma cinsinden kolaylıklara dayanıyor.

Bir de, dikili ağaç olmadığı halde, alınan rizikoların sağlam güvencesi olan bir duygu: "Bu arka bende varken bana bir şey olmaz" duygusu. Dikili ağaç, siyasal sistemin kendisi olmaktadır.

Belki insanlarımızı kızdıran, hatta bazen kırıcı, yaralayıcı, sinirlendirici olmaya iten de budur. Yoksa, kendi alınteriyle, nüfuz kullanmadan, kayırılmadan, kendisine sızdırılan sırlardan yararlanmadan sivrilmiş genç işadamına insanlar niçin kızsın?

SORUN, kızgınlıklarla ve hırçınlıklarla çözülecek bir sorun değildir. Konu, dönüp dolaşıp yine demokratik denetleme mekanizmalarının iyi işletilmesine dayanıyor.

Bu çeşit tipler arada sırada başka ülkelerde de ortaya çıkar ama, ortaya çıkışları, daha doğrusu ortaya çıkarılışları büyük skandal olur, yer yerinden oynar, meclisler, hükümetler, yayın organları birbirine girer.

Türkiye için üzücü olan, tepkilerin bu ölçülere varmamış olması yanında, bu tiplerin, yavaş yavaş, yeni yetişen bir kuşak tarafından neredeyse birer örnek olarak alınması, kendilerine imrenilmesi, "Keşke ben de onlar gibi yaşayabilsem" rüyalarının genç zihinlerde dolaşmaya başlamasıdır.

Toplumu içten içe çürüten ve mutlaka değiştirilmesi gereken de budur.

İstanbul Şehir Üniversitesi Kütüphanesi
Taha Toros Arşivi
0015252950 06